

Till läraren

Försäkringar från LPA (rubrikbild 1)

Full nytta av försäkringarna i LPA (bild 2)

Hela arbetspensionsskyddet för en lantbruksföretagare bygger på LFÖPL-försäkringen och på den LFÖPL-arbetsinkomst som fastställts för honom eller henne. Det lönar sig att ha en så stor arbetsinkomst under hela företagartiden att eventuella ersättningar motsvarar inkomstbortfallet.

Vid **sjukdom** betalas LPA-sjukdagpenning från den femte sjukdagen (självrisktiden är dagen för läkarbesöket + 3 dagar). LPA-sjukdagpenning betalas till slutet av den självrisktid (dagen för läkarbesöket + 9 vardagar) som gäller innan dagpenning börjar betalas från sjukförsäkringen.

Vid ett **olycksfall** betalas olycksfallsdagpenning och om arbetsoförmågan blir långvarig börjar olycksfallspension betalas.

En LFÖPL-försäkrad företagare har även möjlighet att få 26 dagar **semester** per år samt vikariehjälp t.ex. vid sjukdom eller under moderskaps- eller föräldraledighet.

En företagare som **förlorar arbetsförmågan** får rehabiliteringsstöd eller invalidpension. Även LFÖPL-försäkrade har rätt till arbetslöshetspension.

Nära **pensionsåldern** har företagaren möjlighet att få deltidspension eller avträdelsestöd. Ålderspensionen kan börja i åldern 63–68 år enligt eget val.

Om den **försäkrade dör får de anhöriga** familjepension och ersättning från grupplivförsäkringen.

LPA försäkrar (bild 3)

Enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (LFÖPL) försäkrar LPA jordbrukare, fiskare, renskötare och skogsägare samt familjemedlemmar som arbetar på gården.

Om det finns utomstående avlönad arbetskraft på gården måste företagaren ordna försäkring för de anställda (ArPL).

Tillräcklig trygghet (bild 4)

Den sociala tryggheten baseras på den försäkrades förvärvsinkomst. Till exempel är det fråga om sjuk- och föräldradagpenningar samt olycksfallsdagpenningar och arbetspensioner. För löntagare bestäms de enligt lönen och för lantbruksföretagare enligt LFÖPL-arbetsinkomsten.

LFÖPL-arbetsinkomsten i försäkringen är beräkningsgrund för alla LFÖPL-pensioner, ersättningar och dagpenningar. Dagpenningarna och alla ersättningar bestäms direkt enligt LFÖPL-arbetsinkomsten, likaså används den av FPA som grund för sjuk- och föräldradagpenningarna. Pensionerna räknas ut separat för varje försäkringsår, och därför inverkar alla ändringar av arbetsinkomsten direkt på pensionen.

Det lönar sig att ha en så stor arbetsinkomst under hela företagartiden att eventuella ersättningar motsvarar inkomstbortfallet.

Att välja arbetsinkomst (bild 5)

Företagarens LFÖPL-arbetsinkomst bestäms enligt åker- och skogsarealen. Inkomsten bestäms dock inte bara enligt antalet hektar, utan företagaren kan på vissa grunder välja en arbetsinkomst som känns lämplig och motsvarar den egna arbetsinsatsen. Även kompletterande verksamhet till lantbruket som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk eller en betydande produktivitet på gården har höjande effekt på LFÖPL-arbetsinkomsten. Till exempel kan det vara fråga om arbete med gårdens maskiner åt utomstående, skogsentreprenader, gårdsbruksturism, verksamhet som avbytarföretagare och förädling av produkter samt hem- och torgförsäljning. Även biodling, pälsdjursuppfödning, fiskodling, upptagning och försäljning av torv eller lav samt växthusodling kan vara grunder för att höja arbetsinkomsten.

För fiskare bestäms arbetsinkomsten enligt fiskeinkomsten och för renskötare enligt antalet renar och arbetsdagarna. Fiskarens eller renskötarens eget förslag till arbetsinkomst är också viktigt. Kompletterande verksamhet till fisket eller renskötseln kan också höja arbetsinkomsten.

Arbetsinkomsten för familjemedlemmar bestäms enligt den lön som betalats till dem eller deras arbetsinsats.

Arbetsinkomsten kan ändras om förhållandena på gården förändras, till exempel om man köper eller arrenderar mera åkermark, om man börjar med ny kompletterande verksamhet eller om det kommer en ny företagare till gården. Förändringar måste alltid anmälas till LPA.

Företagaren svarar själv för sina val (bild 6)

Företagaren svarar själv för sin arbetsinkomst och därigenom även för sina ersättningar. Om företagaren har valt en liten arbetsinkomst blir också försäkringspremien låg. Men det betyder också att dagpenningen vid ett olycksfall eller en sjukdom blir låg, likaså slutligen pensionen.

De företagare som har valt en litet högre arbetsinkomst som passar dem själv och motsvarar arbetsinsatsen måste betala en högre försäkringspremie men får också större ersättningar och pensioner.

Ordna pensionsskyddet i tid (bild 7)

För att få dagpenningar, ersättningar och pensioner av rätt storlek måste man se till att arbetsinkomsten i LFÖPL-försäkringen är rätt dimensionerad från första början.

Pension börjar tillväxa för arbete som en person utför redan vid 18 års ålder.

Även om lantbruksföretagaren senare byter yrke så finns den pension kvar som han eller hon tjänat in under sina år som lantbruksföretagare. Pensionen kommer att betalas ut till fullt belopp vid sidan av andra pensioner.

Grunderna för pensionsförsäkringen för lantbruksföretagare anges i lagen om pension för lantbruksföretagare (LFÖPL). Grunderna kan inte ändras av den övriga marknadsekonomi.

Lantbruksföretagaren kan själv påverka sin arbetspension genom att välja en arbetsinkomst av rätt storlek som motsvarar arbetsinsatsen.

På samma sätt som andra arbetspensioner betalas LFÖPL-arbetspensionen livet ut.

Varför blev mormors pension så liten? (bild 8)

Pensionens storlek är beroende av LFÖPL-arbetsinkomsten, den försäkrades ålder och försäkringstidens längd.

Lagen om pension för lantbruksföretagare (LFÖPL) trädde i kraft år 1970. På den tiden var jordbruken små. Lagen tillät att husmor hade bara en liten arbetsinkomst av en viss storlek. Enligt en lagändring som genomfördes senare kunde husmor ha en större arbetsinkomst som motsvarade arbetsinsatsen. Höjningarna av arbetsinkomsterna blev ändå rätt små. Eftersom LFÖPL trädde i kraft först år 1970 hann mormor vara försäkrad bara en kort tid. Därför blev pensionen så liten.

LPA:s broschyrer i ämnet:

LPA-trygghet för försäkrade

LPA-trygghet för nya företagare